

Henri Bouquin

Contabilitate de gestiune

Traducerea și studiul introductiv Neculai Tabără

TIPO MOLDOVA

Henri Bouquin

Contabilitate de
gestiune

Traducerea și studiul introductiv
Neculai Tabără

Coperta: *Cristian Almășanu*

Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,

Membru Corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România

Consultant științific:

Lector univ. dr. Bogdan Ștefanachi

Proiect editorial: Roxana Alexandra Costinescu

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Ediție anastatic

Iași, 2010

Tipo Moldova,

E-mail: office@tipomoldova.ro

Henri Bouquin

Contabilitate de gestiune

Traducerea și studiul introductiv
Neculai Tabără

TIPO MOLDOVA

Cuprins

Cuvântul traducătorului.....	5
Studiu introductiv privind modernizarea contabilității de gestiune pe plan internațional.....	13
Cuvânt înainte la ediția în limba română.....	33
INTRODUCERE.....	37
O CONTABILITATE PENTRU MANAGERI.....	37
1. Misiunile contabilității de gestiune	38
1.1. Speranțe multiple.....	38
1.2. O definiție	41
2. Nevoile managerilor.....	43
2.1. Căutarea informațiilor pertinente.....	43
2.1.1. Existența unei obligații de calcul a costurilor este destul de limitată dar ea există	43
2.1.2. Cazul mai general, prin care nevoia de informație este provocată de deciziile de luat	45
2.2. Procesul de management	45
2.2.1. Finalizarea	46
2.2.2. Pilotajul.....	46
2.2.3. Postevaluarea	46
2.3. Mizele deciziei	47
2.3.1. Controlul de execuție.....	49
2.3.2. Controlul strategic.....	49
2.3.3. Controlul de gestiune	50
Anexa 1 Calculul rezultatelor și evaluarea stocurilor.....	56
Anexa 2 Repere istorice	59
PRIMA PARTE	67
Noțiuni și principii fundamentale.....	67

Capitolul 1	69
CONCEPTE DE COSTURI PENTRU DECIZIE.....	69
1. Care sunt costurile afectate prin decizie?	70
1.1. Costurile pertinente	70
1.2. Costuri directe și indirecte	72
1.3. Costurile pe stadiu	73
2. La ce se renunță?	75
3. Care este comportamentul costurilor?	78
3.1. Trei categorii de costuri	78
3.2. Tratatamentul costurilor de capacitate (și a costurilor variabile comune) prin imputarea rațională	82
4. Cum se poate acționa asupra costurilor?	85
5. Exemplu	87
Capitolul 2	97
MODELAREA CONSUMULUI DE RESURSE.....	97
1. Stabilirea unei cote a consumurilor de resurse în întreprindere	97
1.1. Entitățile consumă resurse	102
1.2. Entitățile care furnizează activități	104
1.3. Produsele consumă activități	107
2. Alocarea costurilor	109
2.1. Calculul costurilor entităților	109
2.1.1. Ameliorarea informației	110
2.1.2. Renunțarea la cheile de repartizare („resources drivers”)	111
2.1.3. Trebuie utilizate cheile de repartizare sau să se renunțe la imputarea cheltuielilor?	111
2.2. Calculul costurilor activităților	113
2.3. Calculul costului produselor (sau altor „consumatori de activități”)	115
2.3.1. Un principiu simplu	115
2.3.2. Restricția fundamentală de omogenitate a costurilor activității	116
3. Identificarea legilor costurilor: consecințele principiului omogenității	122
3.1. Influența tehnologiei asupra contabilității	122
3.2. ABC sau metodele secțiilor?	125
3.3. Imputarea rațională, consecință necesară a legii de omogenitate	127
Anexa 1 Unitatea de lucru și inductorul de costuri	133
Anexa 2 Riscurile omogenității aparente	136
Anexa 3 Metoda GP-UVA	138
Capitolul 3	143
ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA CONTABILITĂȚII DE GESTIUNE....	143
1. Datele de tratat	143
1.1. Datele financiare	144
1.1.1. Diferența de periodicitate	144
1.1.2. Diferențele din evaluare	144
1.1.3. Diferențele apărute în cadrul fluxurilor contabilității de gestiune	146

1.2. Datele fizice.....	146
2. Sesizarea, stocarea și tratamentele multiple ale datelor; impactul tehnologiilor informatice	148
3. „Corelația” cu contabilitatea financiară.....	152
PARTEA A DOUA	157
Ajutor în controlul strategic	157
Capitolul 4	159
MIZELE STRATEGICE ALE CONTABILITĂȚII DE GESTIUNE	159
1. Locul managementului costurilor în procesul controlului strategic	160
1.1. Costurile în strategia pe domeniu de activitate	160
1.1.1. Strategiile generice	161
1.1.2. Scara de valori internă întreprinderii.....	167
1.2. Costurile în strategia întreprinderii.....	168
1.2.1. Scara de valori globală	168
1.2.2. Interconexiuni în diversificare	171
2. Costul complet, cost strategic.....	174
2.1. Metodele de alocare în cascade succesive.....	177
2.1.1. Prezentare generală.....	177
2.2. Rețeaua de analiză completă în metoda ABC	182
2.2.1. Metoda ABC și metoda secțiilor: asemănări și deosebiri	182
2.2.2. Procesul de calcul	184
2.2.3. Limitele și inovațiile metodei ABC	186
3. Nevoile de capitaluri privind produsele (NFR pe produs).....	188
3.1. Concepte.....	189
3.1.1. Rentabilitatea	189
3.1.2. Nevoia în fond de rulment de exploatare	190
3.2. Demersul clasic al NFR pe bază de bilanț.....	191
3.3. Demersul NFR pe ciclul de exploatare	193
Capitolul 5	201
AJUTOR ÎN CONDUCEREA CUPLULUI COST-VALOARE	201
1. Ajutor în identificarea logicii costurilor: inductorii.....	202
1.1. Inductorul activităților nevalorizate de către client.....	202
1.2. Inductorul, factorul dinamic al costurilor de activitate	204
1.2.1. Scara	205
1.2.2. Învățarea (experiența, ucenicia).....	205
1.2.3. Configurația utilizării capacităților	208
2. „Carta” conducerii	213
2.1. Analiza costurilor pe produse-piețe și clientele	213
2.2. Costurile în ciclul de viață al produsului.....	214
2.2.1. Costurile determinate în întreprindere.....	215
2.2.2. Costurile determinate la utilizator	220
2.3. Comparația cu exteriorul și benchmarking-ul	222

PARTEA A TREIA	229
Ajutor în controlul de gestiune și deciziile curente.....	229
Capitolul 6	231
TRECEREA DE LA TERMENUL LUNG LA CEL SCURT.....	231
1. Neutralizarea costurilor de capacitate prin direct costing (metoda costului variabil).....	233
1.1. Principiu și modelare.....	233
1.2. Un model publicat într-o formă simplistă în anii 50 și 60.....	239
1.3. Variante și opțiuni.....	242
1.3.1. Cazul producțiilor multiple.....	242
1.3.2. Bugetele flexibile	244
1.3.3. Fixarea prețului de vânzare.....	245
2. Riscurile în direct costing.....	248
2.1. Ipoteze simpliste	248
2.1.1. Definiția costurilor de capacitate și variabile nu este atât de simplă	248
2.1.2. Costul de capacitate și costurile variabile nu sunt întotdeauna independente	250
2.2. Procesul de utilizare a metodei direct costing și limitele acestuia.....	251
2.2.1. Direct costing-ul, instrument al conducătorilor	252
2.2.2. Direct costing-ul, instrument al responsabililor centrelor de profit.....	252
3. Normalizarea costurilor de capacitate prin imputarea rațională	255
3.1. Neadaptarea costului complet curent la gestiunea pe termen scurt	255
3.2. O alternativă: costul complet rezultat din imputarea rațională a costurilor de capacitate.....	257
3.3. O idee mai veche redescoperită în anii '90.....	260
3.4. Avantajele și dificultățile imputării raționale.....	264
3.4.1. Nivelul normal de activitate: nivelul prevăzut sau nivelul optim?	265
3.4.2. Normă globală sau norme locale?	267
3.4.3. Aportul imputării raționale la distanțarea de strategie: influența semnalelor monetare	267
3.4.4. Diagnosticul de profitabilitate	270
Capitolul 7	275
AJUTOR ÎN CONDUCEREA PE TERMEN SCURT.....	275
1. Metoda costurilor prestabilite.....	276
1.1. Punerea în perspectivă	276
1.2. Obiectivele	277
1.3. Condiții de pertinență	279
1.3.1. Calitatea elementelor prestabilite.....	279
1.3.2. Calitatea abaterilor sesizate	281
1.4. Funcționarea	284
1.4.1. Cazul cheltuielilor variabile	284
1.4.2. Cazul cheltuielilor mixte	288
2. În căutarea altor modalități de conducere (pilotaj).....	296
2.1. Problema pertinentei tehnice a metodei costurilor prestabilite	297
2.1.1. Ipotezele fundamentale ale unei gestiuni în costuri standard.....	297
2.1.2. Factorii care contrazic aceste ipoteze	298
2.2. Chestiunea pertinentei organizaționale a metodei costurilor prestabilite.....	302

2.2.1. Miza: relevanța modelului clasic de control	302
2.2.2. Critica rolului limbajului financiar	302
2.2.3. Tentația de a manevra comportamentele prin indicatorii financiari	305
Capitolul 8	311
CALCULUL REZULTATULUI	311
1. Alegerea costurilor perioadei	314
1.1. Miza	314
1.2. Opțiuni diferite	316
1.3. Interpretare	321
1.3.1. Opțiuni diferite privind cauzele evoluției rezultatului	322
1.3.2. Opțiuni diferite asupra naturii cheltuielilor creatoare de active	324
2. Modalitățile de calcul ale valorii ieșirilor din stoc și a stocurilor finale	328
2.1. Incidența tehnologiei	328
2.1.1. Producția pe loturi și job order costing	328
2.1.2. Producția continuă și process costing	329
2.1.3. Producția obținută în JIT, situația intermediară	333
2.2. Incidența convențiilor de evaluare a stocurilor	337
2.2.1. Costul unitar mediu ponderat (CUMP)	338
2.2.2. Metodele de epuizare a loturilor	339
CONCLUZIE	341
Bibliografie	343
Cuprins	357